

רעש באולם השינה

בקיטנה, מתוך הפרק החמישי – משפטים אזרחים ופליילים

יאנוש קורצ'אק, בקיטנה, כתבים ג', עמ' עמ' 38-41

תרגום: אורי אורלב

נעים ביותר לרעש בערב, כאשר שוכבים כבר במטות. אולי אפילו לא נעים, כי רוצים כבר לישון, העיניים נעצמות ונדבקות לשנה. אבל מדוע לא לנסות, כאשר הדבר אסור?

כאשר יש אסור מחלט, ואני אשרק חזק, אצעק, אגלל כחנות או אקרא פתרנגול, המדריך יתרגז וכלם יצחקו. האולם גדול. באולם חשך. מטות – יש שלושים ושמונה. המדריך לא ידע מי שרק. ואני למחרת אתפאר בזאת. כלם יראו שאני אמיץ וחכם; הרעשתי יותר מכלם והוא – לא תפס אותי.

כך חושבים הנערים, עד שינכחו שהמדריך אינו כועס אף פעם, שבכלל לא ירצה לחקר מי הקים רעש. הוא אוסר לרעש בערב, כי מכרחים לישון תשע שעות כדי לקום ביש בבקר רעננים ועליזים.

אמש היה רעש באולם השנה. היום יעמוד כל אחד בפני בית המשפט, כדי לענות לשאלה, האם צעק, קרא פתרנגול, נבח, ילל או מהא בף.

כלם עונים בשלילה, כלם מכחישים. רק שניים מהם תפס אמש המדריך בשעת מעשה, והשניים – ויץ ופרגר יושבים על ספסל הנאשמים.

- איך להעניש אותם, רבותי השופטים? הענש מכרח להיות חמור. שני נערים כאלה לא רק מנעו שנה מעצמם, כי אם גם לאחרים הפריעו לישון. אשמתם גדולה, אפילו גדולה מאוד – ובכו, איך נעניש אותם? לפני שנענה על שאלה זו, מכרחים אנו לשאל שאלה אחרת, חשובה יותר: האם אתמול באולם השנה רעשו רק אלה השניים – ויץ ופרגר? לא, היו הרבה יותר.

הקטגור פרש על השלחן את התרשים של אולם השנה ואמר לאט, לאט:

- הרעש היה על יד החלון, במקום שבו עומדות המטות של קפלן, בידה, פלוצקי ושידלובסקי. הרעש בא מהשורות במרכז, במקום שבו שוכבים: וינראוץ, גרוזובסקי, סטריק, פרום וזוויניק.

- הרעש היה על יד החלון בשורה הראשונה, במקום שבו שוכבים, כפי שאנו רואים בתרשים: פלשנברג, פישבין, רוטקל ופלזבק. צחקו ומחאו בף, במקום שבו עומדות המטות של אלטמן, לב, וולברג ואדמסקי, ולבסוף שרק מי שהוא במקום שבו שוכבים גימסטר, זקסנברג ופרסמן. שאלנו את כלם, איש לא הודה.

- וכאן השתתק הקטגור. רבים מבין הקהל השפילו את מבטיהם אל הרצפה. הסמיק אפילו אחד השופטים, כאשר שמע את שמו בשעת בדיקת התרשים של אולם השנה.

- מדוע נתפסו אתמול רק ויץ ופרגר? כי לא הצליחו להסתתר. מדוע רק אלה השניים לא הצליחו להסתתר בשעה שהסתתרו כה רבים? כי הם אינם שוכבים, או שהם שוכבים קטנים וחסרי נסיון, ואולי לא ידעו עד כמה ובאיזו מדה אסורות הצעקות בערב באולם השנה. האם מתר לנו, אפוא, להעניש את האשמים פחות, בשעה שאלה שהם אשמים יותר מהם, כי הם חכמים יותר ואשמתם גדולה יותר מפני ששקרו בפני בית הדין – ישארו ללא ענש? אשמים הכל, כל האולם, כל השלושים ושמונה, כי גם אלה אשר שמעו את השכן רועש ולא אמרו לו שישתק. לפיכך מציע אני, כבוד השופטים, לזכות את ויץ ופרגר ולהעניש את כל הקבוצה: שגרוזובסקי לא ינגן לכם על פנורו הערב לפני השנה.

זמן רב התעצו השופטים ופסק הדין היה:

”לזכות את ויץ ופרגר. גרוזובסקי ינגן הערב, כי הרעש לא יחזר שנית”.

וקימו את אשר הבטיחו.

